

DE BAASZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Vrijdag 12 Juli 1901.

Magt. I : 4, Is het door u lieben wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

Toel II : 1a, Blaagt de baazin!

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóóruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtfrij te adresseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukker der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Curatoren-Vergadering.

Na den Schooldag vingen de Curatoren Woensdagv. 9 ure hun gewone Jaarlijkse Vergadering aan, waarin zitting namen: DD. T. Bos, A. de Geus, T. Noordvliet, Dr. G. v. Goor, L. Neijens, W. Doorn, A. Littooij, J. A. Goedbloed voor hunne respectieve Provincien. Terwijl voor Overijsel, — in plaats van Ds. J. Bavinck, die, daargelaten vroegere dienstjaren, vanaf 1877 geregeld als Curator voor Overijsel zitting had, doch nu als predikant eervol Emeritaat verkreeg, — Ds. J. Hessels als primus optrad en Dr. H. Bouwman voor Gelderland.

Tot moderamen werden gelozen de heeren: Dr. G. v. Goor Praeses, Ds. T. Bos Assessor, Ds. L. Neijens le Scriba, en Ds. J. A. Goedbloed 2e Scriba.

Na behandeling der voorkomende zaken van de Theol. school en het Gymnasium, waarvan binnen weinige weken het gewone Verslag melding zal doen, werd deze Cur.-Vergadering Vrijdag-middag 5 Juli beëindigd. — RED.

PLAATSELIJKE KERKEN.

HOUWERZIJL, 30 Juni 1901. Hedenavond zes uur nam onze Leeraar E. H. Brockstra, na deze gemeente ruim drie jaar te hebben bediend, zegenafschied. Tot tekst voor deze ure was door Z.Ew. gekozen Jer. 17:16. Na een gepast woord tot den scheidenden Leeraar door Ouderling E. Kamphuis werd Z.Ew. staande toegezongen Ps. 121:4; waarna een woord van Ds. G. van der Munnik van Leens deze plechtigheid beëindigde. Namens den Kerkeraad, H. BUFFINGA, Scriba.

WESTMAAS, 3 Juli 1901. Heden werden wij verontrust doordat onze zoo algemeen beminde Leeraar Dr. B. Wielenga bijna gelijktijdig twee roepingen ontving ene van de kerk van Halfweg en een van die te Lier. Wij nu de korte spanne tijds van 22 maanden, door Z.Ew. onder ons met zooveel vrucht gearbeid, zoo spoedig te verstreken: is het onze vurige wenschen en bede, dat Z.Ew. vrijmoedigheid moge vinden deze beide roepingen af te wijzen tot meerdere bloei en volmaking der kerk onder ons. Namens den Kerkeraad, Adria's v. d. BERG, Scriba.

GEESTEREN-GELSELAAR, 5 Juli 1901. Heden werd, onder leiding van onzen geachten Consulnt Ds. J. Bosch te Nede, met groote meerderheid van stemmen tot Herder en Leeraar dezer gemeente gekozen en door den kerkeraad beroepen de Welcerv. heer J. Lugtigheid te Hendrik-Iso-Ambacht. Bekrone de Heere deze onze poging met zijnen onmisbaren zegen. Namens den Kerkeraad, A. J. NIEBOER, Scriba.

GEES, 5 Juli 1901. Wij werden grootelijks verblijd. Van onzen beroepen Leeraar, Cand. G. H. Dijkstra, ontvingen wij reeds heden bericht, dat hij onze roeping met volle vrijmoedigheid aannam. God heeft bij ons welgedaan. Namens den Kerkeraad, A. WILLEBRING, Scriba.

ONMIDDELLIJKE WEDERGEBOORTE.

XIII.

De voorafgaande artikelen hebben, naar wij vertrouwen mogen, voldeende in het licht gesteld, in welken zin de vroegere Gereformeerden van de wedergeboorte als een onmiddellijke werk des H. Geestes spraken.

Zij hadden, alzoo zich uitdrukkinge, daarmede eene dubbele bedoeling. Ten eerste wilden zij met deze omschrijving der wedergeboorte de Pelagiaansche en Remonstrantsche dwaling afsnijden, alsof de wedergeboorte afhankelijk was van eene tusschenkomende wilsbeslissing van den mensch. En ten andere trachtten zij er de voorstelling van Camero en anderen door te vermijden, alsof de vernieuwing van 'smenschen wil slechts op middellijke wijze plaats had, n.l. door bemiddeling van het verstand.

Maar de uitdrukking: „onmiddellijke wedergeboorte” deed bij de Gereformeerden in vroeger dagen nooit dienst, om het genademiddel des Woords van de werking der wedergeboorte door

den Heiligen Geest uit te sluiten. In de behandeling der heilsorde lieten zij allen zonder onderscheid de roeping aan de wedergeboorte voorafgaan. Op dit punt stemmen zij allen met elkander overeen. Of zij dit terecht dan wel ten onrechte deden, worde voorloopig nog in het midden gelaten. Maar het feit is voor geen tegenspraak vatbaar, dat alle Gereformeerde belijdenisschriften en evenzoo alle Gereformeerde theologen bij de uiteenzetting van de orde des heils beginnen met de roeping en daarna tot de wedergeboorte (ook in engeren zin) overgaan.

¹⁾ In het Maandblad van Prof. Lindeboom: *Wat zegt de Schrift*, Oct. 1900 en verv., noemt de Heer J. te M. vele Geref. Schrijvers op, die allen aan de roeping eene plaats geven vóór de wedergeboorte.

selen en dikwerf in dien zin aan anderen, als van minder diep inzicht, worden tegenovergesteld.

In de eerste plaats komt Calvin in aanmerking. Gelijc vroeger reeds is gezegd, werd in den eersten tijd na de Hervorming de aanvang van de toepassing der heilsweldaden met verschillende namen genoemd. Vast stond, dat God de eerste was in het werk der zaligheid, maar of de allereerste weldaad, welke aan den mensch geschonken werd, berouw of geloof, bekeering of wedergeboorte moest heeten, daarover bestond verschil. Velen begonnen de behandeling van de toepassing der heilsweldaden met het geloof. Zoo doet ook Calvin in zijne Onderwijzing in den Christelijken godsdienst, boek III hoofdst. 2; en dan spreekt het vanzelf, dat het Woord als genademiddel bij den aanvang des geestelijken levens, dat is bij het ontstaan des geloofs, niet uitgesloten is. Want het geloof is zelf kennis en sluit kennis in, kennis van God en van Christus, III 2, 2. Dat geloof omhelst Christus in het gewaad der H. Schrift en strekt zich dan alleen naar Christus uit, wanneer het Evangelie voorafgaat. Het is onaf-

scheidelijk gebonden aan het Woord en kan er evenmin van losgemaakt worden als de stralen van de zon. Neem het Woord weg en er blijft geen geloof meer over. Het is de spiegel, waarin het geloof God aanschouwt. Aan hen, die God tot zich trekken wil, stelt Hij zichzelf door zijn Woord voor, III 2, 6. Het geloof steunt op de belofte des Evangelies en heeft het Woord noodig, evenals de vrucht den wortel van den boom behoeft, III 2, 29 en 31.

Omdat Calvin het geestelijk leven met het geloof laat aanvangen, heeft hij nog geen plaats voor de wedergeboorte in engeren zin. Wel spreekt hij van wedergeboorte, maar Hij vat deze niet op als instorting van het allereerste, nieuwe levensbeginsel, welke aan het geloof voorafgaat, maar hij verstaat eronder de gansche geestelijke vernieuwing van den mensch, zooals die door het geloof tot stand komt en van het geloof de vrucht is. Nadat hij in het tweede hoofdstuk van het derde boek gehandeld heeft over het geloof, gaat hij er in het derde hoofdstuk toe over, om uiteen te zetten, dat wij door het geloof worden wedergeboren.

Maar er waren verschillende omstandigheden, die de Gereformeerden drongen, om bij het werk der bekeering tot achter de daad des geloofs terug te gaan. De kleine kinderen der geloovigen konden nog niet gelooven metterdaad en hadden toch recht op den doop. Stervende, gingen zij toch naar de Schrift niet verloren maar werden zalig, evengoed als de volwassen geloovigen. Deze laatsten kwamen dikwerf in toestanden, dat zij geen dadelijk geloof oefenden en toch het beginsel des geloofs behielden, tenzij men wilde komen tot de onschrituurlijke leer van den afval der heiligen. En om niet meer te noemen, de mensch was onbekwaam, om uit zichzelf tot geloof en tot bekeering te komen; geloof en bekeering waren vrucht van eene almachtige werking des Heiligen Geestes. Zoo lag het dus voor de hand, om langzamerhand tusschen die werking des H. Geestes en de vrucht van die werking, of met andere woorden tusschen het vermogen en de daad des geloofs, tusschen de bekeering in hebbelijken en in dadelijken zin, of tusschen wedergeboorte in enger zin en geloof (met bekeering) onderscheid te maken.

OOSTBURG, 8 Juli 1901. Gisteren is alhier tot Herder en Leeraar beroepen de Welcerv. heer Ds. J. A. de Vries, predikant bij de Geref. kerk te Fijnsart. Namens den Kerkeraad, I. CATSMAN, Scriba.

SCHOONEBEEK, 8 Juli 1901. Gisteren is onder de leiding van onzen geachten Consulnt Ds. Onssoren tot Herder en Leeraar dezer gemeente gekozen de Welcerv heer J. Meijer Jr. te Zaltbommel, dat wij spoedig mogen hooren: ik kom tot u, is onze wenschen en bede. Namens den Kerkeraad, H. POPPEN.

Aan Kerkeraden en Leden der Geref. kerken.

De Kerkeraad der Geref. kerk van Enschedé vestigt de aandacht op onderstaande. Zoals bekend is, verhuizen in den laatsten tijd velen, waaronder ook leden der Geref. kerken, naar hier. Deze laatsten zijn meestal dezulken, die nog geene belijdenis des geloofs hebben afgelegd en aan wie bijgevolg bij hun vertrek geene gewone attestatie wordt uitgereikt.

Nu komt het nog al eens voor, dat gedoopte leden reeds geruimen tijd hier zijn, zonder dat de Kerkeraad daarvan kennis draagt. Gevolg daarvan is, dat nu en dan zulke onmondige leden, die dan zonder op- en toezicht zijn, zich aan de gemeenschap der kerk gaan onttrekken of, erger nog, door de zeer groote verleiding, die hier is voor de jongelingschap, op den weg der zonde verdoolen raken. Komt de Kerkeraad het te weten, dan is 't vaak reeds te laat. Dit nu mag niet geschieden. De Kerkeraad gevoelde zich hierin niet vrij, maar geroepen om de Kerkeraden krachtig op te wekken om bij vertrek van jeugdige leden hem daarvan kennis te geven, volgens besluit der Synode van 1896 te Middelburg gehouden (art. 54) en te gelijker tijd de Onders of Voogden er op te wijzen, dat door hen toch allereerst goed geïnformeerd worde naar den kring waarin — of de menschen, bij wie zij hunne zonen of dochters of pupillen wenschen te plaatsen of te doen inwonen als dienstbaren.

De Kerkeraad voornoemd, K. NIEBOER, Scriba.

Enschede, 3 Juli 1901. N.B. De Geref. Kerkboden gelieven bovenstaande over te nemen.

CLASSEN.

Classis Meppel.

Vergadering der kerken in de Classis Meppel op Dinsdag den 6 Augustus, voormiddag 9 uur. Stukken voor het Agendum worden ingewacht vóór den 24 Juli e.k. aan het adres van den ondergeteekende.

Namens de Roepende kerk te Nijveen, G. VAN HALSEMA, Praes. J. STAGGER, scriba.

ONTVANGSTEN.

Inwendige Zending in Drente.

Ontvangen in Juni 1901 van de kerk te Hollandsche Veld f 5, Oosterbeek f 2,50, IJsselstein f 1, Haamstede f 1,20, Vuurdingen A f 10, O. en W. Souburg f 1,50, Jongel-ver. te Koerhoven f 1,30, br. Timmer te Assen f 25, Ds. Kropveld te Rijswijk f 1, coll. bijbellezing te Havelte f 10,90, Zondagsschool Odoorn f 1,29, gecollecteerd te Ruinen f 4,05.

Voor deze gaven betuigen wij den gevers onzen dank. Werden meederen opgewekt iets voor onzen arbeid af te zonderen. In ons gewest is veel te doen en alleen bij een mild vloeden der giften kunnen wij voortgaan, anders zullen wij ons werk moeten inkrimpen. Vrienden! voorkomt dit door het toezenden uwer giften. Namens Deputaten veern, H. A. DIJKSTR., Secr. Penn. Diever, Juli 1901.

THEOLOGISCHE SCHOOL.

Collecten.

Oostwolde	f 10,60	St. Anna-Parochie B f	8,17
Meeden	8,—	Bergum	3,31
Scheemda	7,05	Berlikum	9,25
Winshoten	22,40	Bossum	10,57
Rijswijk (Z. H.)	3,61	Britsum	5,80
Almkerk	10,70	Eernewoude	1,61
Andel	12,60	Garrip	13,—
Dussen	7,50	Hijndard	6,20
Giessen-Rijswijk	2,02	Hijum	4,40
Meeuwen	2,16	St. Jacobi-Parochie	4,18
Nieuwendijk	17,74	Marrum	10,52
Sleeuwijk	6,63	Onkerk	9,72
Waardhuizen	2,58	Stiens	3,15
Werkendam A	15,—	Suawoude	9,13
Werkendam B	2,48	Warfena	1,75
Duisburg	3,73	Wirdum	12,53
St. Anna-Parochie A	14,—		

Voor de Uitbreiding.

Contributies en Giften.

Door den heer C. Mulder Corr. te Delft, uit Delft de contrib. van L. de Boo f 3, G. B. A. Filippi f 1, G. van Wingerden f 1, J. C. van Dam f 1, J. van Vuurden f 10, J. E. Kouwenhoven f 2,50, A. van der Laan f 2,50, L. van der Brugge f 3,50, J. van der Brugge f 2,50, H. Schram f 1, A. Schoonhoven f 1, F. van der Brugge f 2,50, A. Klappwijk f 5, P. Lugtigheid f 10, Ds. G. Wielenga f 2,50, Wed. Orl f 2, F. Eigenraam f 2,50, J. Makkes f 1, Ger. Kerkerad f 25, L. Streng f 1, J. Streng f 1, A. J. de Boo f 1, M. Streng f 1, P. C. Giessen f 5, J. W. Giessen f 5, N. Schippers f 2,50, J. Verhoog f 1, J. Steeneveld f 1, A. Slok f 2,50, W. Valkenburg f 1, Boof f 2,50, Th. Rothuis f 2, H. Bukman f 10, P. A. Kouwenhoven f 2, G. van der Gaag f 1, A. van der Gaag f 1, Verhoog f 2, H. Kouwenhoven Jr. f 2, H. Kouwenhoven f 1, P. A. Bodes f 1.

Giften van A. Steeneveld f 0,50, J. van Schie f 1, P. Buter f 1, B. de Groot f 1, Hanemaier f 5, dhr. Hemmes f 1, van een gezin f 0,70, Mej. M. Buter f 0,50, van verschillende gevers f 7.

Door Ds. G. J. Breukelaar te Hasselt, Corr. Cl. Zwolle, de contrib. uit Zwolle, Corr. J. Bosch 2z, van Ds. J. Hessels f 10, Ds. C. W. E. Ploos van Amstel f 2,50, Dr. H. Franssen f 10, H. Kamphof f 5, M. Wilminck f 5, J. Jans f 5, B. J. v. d. Bosch f 2, J. Bosch Az. f 2, L. C. Cnopus f 5, H. v. Laar f 2,50, Mr. H. J. v. d. Vegte f 5, W. Jansen f 2, B. C. P. Jansen f 2, W. A. van Houtte f 5, Jacob Bosch f 1, J. Heukels f 2, J. W. v. d. Bend f 2, T. J. de Vries f 2, P. v. Gelderen f 2, J. Botterweg f 1, J. E. Wentzel f 2,50, D. Willemsen f 2, W. Eijzelstijn f 1,50, Edaauw f 1 Jan Kolkman f 1, J. Hagenbeek f 2, Jochem v. d. Kolk f 2, J. Marsman Hz. f 2, J. Bosch Oz. f 4, W. v. d. Vegt f 1, J. W. van Laar f 2, D. Kamphuis f 2,50,

T. Kok f 5, H. Botterweg f 1, Zion Klinkert f 2,50, A. J. Bosch f 1, G. Heukels f 1, Wed. Heukels f 1, Daverschof f 0,50, W. Bijker f 1, Wed. v. d. Wal f 1.

De contrib. uit Kampen, Corr. J. H. Kok, van Prof. H. Bavinck f 5, Prof. M. Noordzij f 5, Prof. P. Biesterveld f 5, Prof. L. Lindeboom f 5, Ds. J. Bavinck f 5, Ds. J. J. Westerbeek van Eerten f 2,50, Ds. G. Elzenga f 2, J. Kapteijn f 3, J. G. v. d. Hoogt f 2,50, G. Ph. Zalsman f 1, Ph. Zalsman f 1, J. Scheltema f 2,50, Dr. A. Noordzij f 3, J. v. d. Valk f 3, F. Gunnink f 25, Dr. W. H. Nieuwenhuis f 2, Dr. F. F. C. Fischer f 2,50, F. Gunnink Az. f 0,50, E. J. Grootenhuys f 1, H. v. Olt f 1, W. Hensen f 1, E. D. J. de Jongh f 1, J. Jansen f 1, J. Huizinga f 0,50, Mevr. Wed. v. d. Zee f 1, H. Steurink f 1, N. v. Doorn Jr. f 1, A. Rietberg f 1, J. H. Kok f 2,50, Wed. Lunenburg f 1, Wed. A. ten Katen f 1, G. J. v. Oosten f 1, P. W. Staal f 2,50, G. J. Veldkamp f 1, J. Steenberg f 1, S. Jansen f 1, Wed. A. Steller f 1,50, Mej. A. A. Joffers f 2, F. L. de Vries f 1,50, Alb. Gunnink f 3, J. Valk f 1, Wed. Dee f 0,50, H. Steenberg f 1, H. Holt-rust f 1, C. Wieringa f 1, W. V. van Zanten f 2, Mej. Wed. de Graaf f 1, J. W. Volkers f 1, F. Kringsman f 1, J. C. Telder f 1, G. J. van Goor f 2,50, Jannes van Dijk f 0,50, Wed. van Sloot f 0,50, J. Ligter f 2, J. Been f 0,50, J. Post f 0,50, W. J. Vredeveld f 0,50, A. Buijter f 0,50, J. v. 't Over f 0,50, L. Gunnink f 1, J. H. Bos f 2,50, J. Proper f 1, Mej. Wed. de Gruijter f 0,50, A. Pol f 0,50, R. Schilder f 0,50, Wielink f 1, Blijenberg f 0,50, Held f 0,50, D. de Jong Sr. f 2,50, D. de Jong Jr. f 1, A. de Jong f 1, A. Schinkel f 2, Ds. J. Groenewegen f 10.

De contrib. uit Steenwijk A, Corr. Dr. W. Wolink, van Da. W. Wolsink f 1, J. Heteby f 1, R. Ketel f 1, G. Hofman f 1, P. van Zanten f 1, J. v. Rossum f 1, R. Talen f 2, 3 de Boek f 1, M. v. Zanten f 1, H. v. Eeken f 2, R. de Bruijn f 1,50, J. Kooij f 2.

De contrib. uit Langenslag, Corr. J. Kampey, van H. Kooiker f 1, D. J. Maat f 1, Mej. Wed. W. Slenderbeek f 1, G. H. van der Vegte f 1, G. Denekamp f 0,50, B. B. van der Vegte f 0,50, G. Braakman f 1, H. Graveman f 1, G. Boersma f 0,50, Mej. Wed. W. Kiesebrink f 0,50, J. Lucht f 0,25, J. Kampey f 0,50, Ds. Hummelin f 2,50, J. Kooyker f 2,50, R. van Keulen f 0,50, H. D. Slenderbeek f 0,50.

De contrib. uit Zwartsluis van Ds. J. Zijp f 1,50. **Zwolle**, Corr. Ds. Reijnga, van L. Stoel f 5, W. van Une Jr. f 0,50, Albertus Boeve f 0,50, G. Basclink f 0,50, H. van Dijk Hz. f 0,50, S. Steller f 0,50, J. W. Gunnink f 1, W. v. Une Sr. f 0,50.

De contrib. uit Hasselt, van Ds. G. J. Breukelaar f 1, H. Galenkamp f 1, H. v. Mulligen f 1, Hs. Holtstuf f 0,50, G. Kingma f 0,50, J. Woelderink f 0,75, A. v. d. Horst f 1, H. Aalbers f 1, J. Drupesten f 1, J. van Dijk f 1, B. J. Holt-rust f 0,50.

De contrib. uit Genemuiden, van Ds. P. W. H. Eskes f 1, J. R. Hammer f 1, B. J. van Dalfsen f 1, J. Schapman f 0,25, A. v. d. Pol f 1, Jochem Knol f 0,50, Riek v. Rees f 0,50, L. v. Agen f 0,50, H. Hullemans f 0,50, A. H. v. Dijk f 1, J. S. Hentink f 0,50.

De contrib. van Ds. A. J. W. Monnik te Forden f 1. **De Penningmeester** van de Theologische School, Potgietersingel 120. DR. H. FRANSSEN.

Voor de Zending onder de Joden. Van Ds. T. Oeggema te Willervank, gevonden in 't kerkzijkje f 1 en f 5.

Van K. J. Kraan, den Haag, bijeenverzameld f 6,—
Van K. J. Kroes Winterswijk, gevonden in de collecte in de Geref. kerk R.M. 20 — 11,76
Met dringende aanbeveling, N. Koors, 8 Juli 1901. Oostvestplein 65.

Klaar uitgesproken en breed uitgewerkt vinden wij deze onderscheiding bij Calvijn nog niet. Maar in beginsel en kiem is zij toch reeds bij hem aanwezig. Aan het hoofdstuk over het geloof III 2, laat hij er een voorafgaan over de verborgen werking des H. Geestes, III 1. Omdat het iederen dag blijkt, dat velen het Evangelie niet aannemen, moeten wij, zegt Calvijn, hooger opklimmen en over de werking des H. Geestes handelen. Hij is het, die ons met Christus verbindt, die het geloof in ons tot stand brengt, die door het Evangelie ons verstand verlicht. De Heilige Geest is eigenlijk *de wortel en het zaad van het hemelsche leven in ons*, III 1, 2. Hij verwaardigt de uitverkorenen met *den levenden wortel des geloofs*, opdat zij mogen volstandig blijven ten einde toe, III 2, 11.

Door deze onderscheiding wint Calvijn de mogelijkheid, om ook in kinderen reeds eene zaligmakende werking des H. Geestes aan te nemen en het recht van den Kinderdoop te verdedigen. Hij kan nu, met beroep op het voorbeeld van Johannes den Dooper, aantonen, dat de H. Geest niet gebonden is aan het bewustzijn en ook zonder de daden van geloof en bekeering wederbaren kan ten eeuwigden leven. Voor ons doel is het hier echter overbodig, dit breder uiteen te zetten.

Maar ofschoon Calvijn de onderscheiding tusschen zaad en daad des geloofs in beginsel erkent en beide zelfs, met het oog op de kinderen der geloovigen, tijdelijk uiteen laat vallen; toch verandert hij daardoor geen oogenblik zijne orde in de behandeling der heilsweldaden. Altijd stelt hij het zoo voor, dat in den regel, in de gewone huishouding des heils, het Woord voorafgaat en de H. Geest met zijne werking daarbij komt; dat de roeping eerst is en door de verlichting des verstands en de vernieuwing van den wil gevolgd wordt.

Zoo zegt hij, om slechts iets te noemen: de leeraars zouden roepen zonder te vorderen, als Christus zelf als inwendig Leeraar door zijnen Geest niet tot zich trok, die Hem van den Vader gegeven zijn, III 1, 4. Het Woord kan tot ons hart niet doordringen, tenzij de Geest, de inwendige Leermeester, door zijne verlichting den toegang voor hetzelfde bane, III 2, 34. De verkondiging van het Evangelie is op zichzelf alleen geen bondig bewijs van de verkiezing. Maar God leert zijne uitverkorenen krachtig, opdat Hij hen tot het geloof brenge, III 24, 1. De roeping bestaat niet alleen in de verkondiging des Woords maar ook in de verlichting door den Geest, III 24, 2. Met deze bijzondere roeping verwaart God gewoonlijk alleen de geloovigen, wanneer Hij door de inwendige verlichting van zijnen Geest teweegbrengt, dat het gepredikte Woord in hunne harten post vat. Zij brengt mede den Geest der wedergeboorte, III 24, 8. De uitverkorenen worden niet terstond van den moederschoot af, noch ook allen op denzelfden tijd door de roeping tot den schaaftal van Christus verzameld, maar zooals het God belieft, hun zijne genade mede te deelen, III 24, 10. Ofschoon erkennende, dat bij de jonge kinderen de wedergeboorte plaats kan hebben zonder het Woord en dus bij hen het geloof niet is uit het gehoor, zoo houdt hij toch aan den regel vast, dat bij de volwassenen het Woord het eenige zaad der geestelijke wedergeboorte is, IV 16, 18. Als de Apostel het gehoor een middel tot het geloof noemt, heeft hij daarmede de gewone huishouding en bedeeeling op het oog, welke de Heere in de roeping der zijnen pleegt te volgen, IV 16, 19.

Uit deze en andere plaatsen blijkt duidelijk, dat Calvijn zeer zeker bij vele kinderen der geloovigen eene wedergeboorte aanneemt zonder de prediking des Evangelies. Maar als hij den regel opstelt en de orde der heilsweldaden aangeeft, dan laat hij altijd de roeping aan de wedergeboorte, de prediking des Woords aan de werking des Geestes voorafgaan. Of beter nog, hij tracht beide steeds

in innig verband met elkander te houden.

Zeër klaar wordt dit uitgesproken in de verhandeling tegen Pighius over den vrijen wil (Op. ed. Amst. VIII 156). Calvijn had eene dubbele werkzaamheid Gods in de uitverkorenen onderscheider, n.l. eene uitwendige door het Woord en eene inwendige door den Geest. Daartegen bracht Pighius dit bezwaar in: de prediking des Woords gaat aan de werking des Geestes vooraf, of zij volgt er op. Het laatste kan niet, want de geloovigen zouden dan tijdelijk vermaand worden om te zoeken, hetgeen zij reeds verkregen hadden, n.l. de wedergeboorte. En het eerste kan ook niet, wijl volgens Calvijn de onwedergeborene mensch het goede niet begeeren en zoeken kan.

Ter weerlegging van dit bezwaar beroept Calvijn zich op Paulus, die enerzijds zegt, dat het geloof uit het gehoor is en anderzijds, dat het geloof eene gave Gods is, en beide dan daardoor verzoent, dat de bediening des Geestes hem toevertrouwd is. Wat de Apostel daarmede bedoelt, zoo gaat Calvijn letterlijk voort, verklaart hij aldus, dat God krachtig door zijn Geest in de harten der menschen ingriift, wat Hij niet vroeger en niet later maar tegelijk tot hunne ooren spreekt. Door de prediking wordt dus het zaad gezaaid; dat het echter wortel schiet, ontspruit en vruchten drage, dat bewerkt inwendig de Geest van God. Door het Woord worden de menschen dus opgewekt, om hunne wedergeboorte te zoeken. Wanneer? Dan, als de Geest van God dit zijn middel krachtig maakt, om zulk een begeerte in hen te ontsleken. Wel komt het ons niet toe, om Gode een tijd van werken voor te schrijven. Maar toch moeten wij het door Paulus aangegeven verband vasthouden tusschen de verborgen werkzaamheid des Geestes en de uitwendige prediking des menschen; wij zijn dan meteen van alle moeilijkheid bevrijd.

BAVINCK.

BUITEN DE KERK.

Het *Handelsblad* bevatte in zijn nummer van 5 Juli l. l. een opgave van het aantal personen, dat bij de jongste tienjaarijksche volkstelling verklaarde, tot „geen kerkelijke gezindte“ te behooren. Met splitsing van mannen en vrouwen en met opgaaf der verhouding tot de bevolking in procenten ziet het verzamelaarsstaatje er aldus uit:

	Getal	pCt. der bev.
	mann.	vrouw.
Noord-Brabant	506	335
Gelderland	2,788	2,388
Zuid-Holland	11,191	8,414
Noord-Holland	24,396	19,305
Zeeeland	1,484	1,098
Utrecht	1,142	762
Friesland	12,687	10,669
Overijssel	2,099	1,507
Groningen	6,748	5,731
Drente	1,065	788
Limburg	92	31
Het Rijk	64,198	50,978

„De hoogste verhoudingscijfers vindt men dus in Friesland, dan volgen Noord-Holland en Groningen (in welke provinciën de verhoudingscijfers bij de vrouwen gelijk zijn). Het laagst is de percentage in Limburg en Brabant. Opmerkelijk is het, dat de verhouding der mannen tot die der vrouwen bijna overal was ongeveer als 10 : 7.

„Het totaal is voor het geheele land 115,176 of 2,3 pCt. der bevolking.

„Uit de telling van 1859 vinden wij in de *Jaarcijfers* voor de rubriek „tot een ander of tot geen kerkgenootschap behoorende of onbekend“ opgegeven 81,065. Daaronder zijn zeker bijna uitsluitend begrepen de tot geen kerkgenootschap behoorenden. Het getal is dus met ruim 30,000 vermeerderd of 37 pCt., terwijl de bevolking met 13 pCt. toenam.”

Deze opgaaf is leerrijk. Het getal dergenen, die tot geen kerkelijke gezindte behooren, is in tien jaren aanmerkelijk toegenomen. En bij de ruim honderd en vijftien duizend, die hun getal thans bedraagt, komen dan de duizenden, die, ofschoon nog in naam tot eene kerk behoorende, toch inderdaad om de kerk zich nimmer, of alleen bij doop en huwelijk, zich bekommeren. De onkerkelijkheid is eene der grootste kwalen van den tijd.

Laat het liberalisme ons, hoewel op politiek gebied gansch ten onrechte, met den naam van „kerkelijken“ aanduiden en zelfs van een toekomstig „kerkelijk ministerie“ spreken, wij hebben reden, om God te danken, dat bij de jongste

verkiezingen het Christelijk beginsel heeft getriumpheerd. Daardoor wordt in den storm van ons volksleven ook een dam opgeworpen tegen de toenemende onkerkelijkheid

„EEN VRAAG OM ARGUMENTEN.”

Onder dezen titel lezen wij in het *Gereformeerd Volksblad*:

Volgens de Verklaringen en Stellingen van de Hoogleraren der Theol. School dient de benoeming, de salariering, de schorsing en het ontslag van de Hoogleraren te berusten bij de Kerken.

Ook ons komt h t voor, dat dit de goede weg is, om tot oplossing van het vraagstuk van Opleiding en Theologie te geraken. Wij zien maar niet in, welk gevaar er voor de Theologische wetenschap in gelegen kan zijn, indien de Kerken zoodanig zeggenschap over de Theologische professoren verkrijgen.

Men zegt wel, dat daardoor de Theologie „met handen en voeten gebonden, aan de kerkelijke deurwachters“ wordt overgegeven; ook zegt men, dat zulk een benoeming der Theologische professoren, door een commissie van wege de Kerken, principieel onaannemelijk is en in strijd met het wezen der Universiteit; men gaat zelfs zoo ver, dat men bij de personen, die dusdanig voorstel durven verdedigen, de Theologische wetenschap niet veilig acht, maar bewijzen voor al deze krasse uitspraken geeft men niet.

Argumenten van deze alle overleg afsnijvende beweringen blijven achterwege.

Dit nu is niet, zoals het behoort. Wij hebben altijd gemeend, dat tot het wezen eener Universiteit alleen behoort het *corps van Hoogleraren en Studenten*, en dat het van het wezen eener Universiteit onverschillig is, wie de professoren benoemt, mits maar de waarborg worde gegeven, dat de beste mannen tot professoren benoemd worden, *wetenschappelijk en confessioneel* beide.

Wij vragen, indien eene Vereeniging van hooger onderwijs het recht van benoeming hebben kan, waarom dan niet evenzeer de Kerk, vooral waar het geldt de benoeming van Theologische professoren?

De *Ueraut* van 2 Maart 1899 heeft het toch ook nog uitgesproken, dat de Kerk eene Universiteit of eene Theologische Faculteit mag oprichten, en de benoeming aan zich houden. Waarom mag dit nu niet meer geschieden? In elk geval, indien het niet kan en niet mag, dan moet dit met goede argumenten worden aangetoond. Zeer dringen we er op aan, dat deze ons spoedig mogen worden gegeven.

Zoo hard wij strijden voor het recht der Kerken, zoo krachtig willen wij ook ijveren voor de vrijheid der Theologische wetenschap.

Met dit besliste en tevens bezadigde woord betuigen wij onze hartelijke instemming.

Het is te hopen, dat aan het daarin uitgedrukte verzoek voldaan worde en dat zij, die eene tegenovergestelde meening zijn toegedaan, nu eens kalm en zakelijk de gronden aangeven, waarom Curatoren vanwege de Kerken niet zouden *mogen* en niet zouden *kunnen* benoemen de Hoogleraren in de Theologie, die behalve met de beoefening der wetenschap ook met de opleiding tot den dienst des Woords zijn belast.

En aan het *Gereformeerd Volksblad* wenschen wij toe, dat het daarbij dan even krachtig pleite voor het recht der Kerken als voor de vrijheid der Theologische wetenschap.

In aanmerking nemende de personen der Redactie en der medewerkers (Ds. Renkema, Ds. Impeta, Ds. Ploos van Amstel, de Heer Postmus) hebben wij er goede hope op, dat dit blad, hetwelk van den aanvang bedoelde, om in verzoenen geest werkzaam te zijn, ook voortaan aan zijne leuze getrouw zal zijn en er toe medewerken zal, om de bestaande gedeeldheid tot een goed einde te brengen.

Laat het, naar zijn wensch, zijn eigen weg gaan en tevens zooveel mogelijk naar alle zijden tot een zegen zijn! Dan zal het vrucht zien op zijn arbeid.

BAVINCK.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

DE ROEPING DER RIJKEN IN DE GEMEENTE.

XXXV.

Er behoort in de gemeente gelijkheid te zijn, wel niet van bezit, maar toch van verzadiging. God wil niet, dat allen even veel of even weinig bezitten zouden. Hoe zou Hij dit trouwens willen? Dan ware de hand der liefde tot werkeloosheid gedoemd; waar geen te kort meer is aan te vullen, kan de liefde een van hare schoonste werken niet doen. Maar wat God evenmin wil, 't is, dat er in de gemeenten broeders zouden zijn, die in onderscheiding van anderen, wel gekleede, wel behuise, wel gevoede broeders, geen behoorlijk kleed, geen geschikte woning, geen voldoende voedsel zouden hebben. Zulk eene ongelijkheid mag allermint in de Christelijke gemeente gevonden; zij is zelfs daarbuiten, in de wereld, een stuitend verschijnsel, hoeveel te meer in den kring van hen die belijden, dat zij samen één lichaam zijn. Daarom moet zij voorkomen, of, doet zij zich, alle waakzaamheid ten

spijt, toch voor, weggenomen worden. Zoo eischt het de liefde.

De roeping om te zorgen, dat er gelijkheid van verzadiging in de gemeente zij, rust uiteraard het eerst op hen, die boven hunne broeders met aardse schatten begiftigd zijn. Dat er rijken in de gemeenten zijn, weten wij. Al is het regel, dat God armen verkiest, zoo beperkt zijne genade zich toch niet tot den kring der armen, en geeft Hij ook rijken eene plaats naast hen. Het is Hem genoeg te laten uitkomen, dat de reden van hunne verkiezing niet in hun rijkdom gelegen is, naardien Hij zich anders tot regel zou gesteld hebben om rijken te verkiezen. Maar daarom juist, dat de rijke slechts bij uitzondering geroepen wordt, heeft hij, bijaldien hem zijne plaats in de gemeenschap der heiligen gegeven is, dubbele reden tot verwondering over de genade, hem geschied. Op de vraag: waarom ben ik, in onderscheiding van andere rijken, verkoren? had hij nooit een ander antwoord kunnen vinden dan dit: omdat God het zoo heeft gewild. Maar op de vraag: waarom heeft God mij als een rijke midden tusschen armen geplaatst, en liet Hij mij een rijke blijven in hun midden? ligt het antwoord niet verre. 't Is om der armen wil alsoo geschied. Gelijk God fontein open in de dorre plaatsen, alsoo zet Hij de rijken in het midden der armen. De liefde opene dan de fontein zijns rijkdoms; waartoe toch dient eene fontein, die geen water geeft? Hij vult uit zijn te veel, het te weinig zijner broeders aan, opdat er gelijkheid van verzadiging zij, 2 Cor. 8 : 14.

Men ziet hieruit, dat God niet te veel van zijne rijke kinderen eischt, en hun geene lasten oplegt, die een mensch niet zou kunnen dragen. Hij zegt niet tot hem: verkoop al, wat gij hebt, en geef het den armen. Er zijn er geweest, die in den gloed hunner liefde, zich arm gemaakt hebben, om der armen wil, naar het voorbeeld van hunnen Heer, die rijk was, maar arm werd om onzentwil. Maar nooit hebben zij kunnen zeggen, dat God zulks van hen had geëischt. God eischt niet van ons, dat wij den boom onzes rijkdoms omhounen; de boom mag blijven staan, mits hij ten bate der broeders zijne vrucht voor de voeten der arme heiligen laat vallen. Het is in gewone omstandigheden zelfs verkieslijk, dat men den boom laat staan; onze weldadigheid moet niet gelijk zijn aan eene plotseling invallende wolkbreuk, maar aan een telkens wederkeerenden dauw. Alleen als de boom geen vrucht laat vallen, loopt hij gevaar van door den hemelschen landman omgehouden te worden; de rijke bedenke toch, dat niets zijn rijkdom in grooter gevaar brengt dan de vrekheid. Maar zal de rijke zóó geven, dat zijne gave Gode aangenaam is, en diens welgevallen tot hem trekt, dan moet hij geven met blijmoedigheid. God toch heeft den blijmoedigen gever lief, niet den gedwongen. Wie geeft, omdat zijn geweten hem eene gave afperst, wijl het de vrees in hem verwekt, dat hij, door zijne gave in te houden, den vloek over zijn bezit brengen zal, is Gode niet liefelijk. Wie geeft, om van een lastigen vrager zich te ontslaan, of te voorkomen dat de menschen hem een vrek heeten, is het evenmin. Zulke gevers wegen hunne gaven dan ook op eene goudschaal af; de mate, die zij in uwen schoot uitgieten, is niet geschud. Nu is het eene heilige kunst om met blijmoedigheid te geven, zóó, dat het ons smarten zou, als de gave niet aangenomen werd. Er is om zoo te geven niets minder noodig dan geloof; de gave, die Gode aangenaam is, moet vrucht van geloof zijn.

Van huis uit zijn wij van het geloof, dat ons met blijmoedigheid geven doet, ontbloot. Wij gaan uit van den waan, dat men door geven armer wordt; wat gij geeft, zoo spreken wij tot ons zelve, zijt gij kwijt. Naardien wij nu, als wij rijk zijn, gaarne rijk blijven, geven wij liefst zoo weinig mogelijk, en hebben wij, in een gevoelig oogenblik iets gegeven, dan nemen wij het straks met onze begeerten terug. Daarom is het noodig om te gelooven, dat het met het geven gaat als met het zaaien, waarbij de Schrift het trouwens met opzet vergelijkt, om ons den waan te ontnemen, dat een mensch bij zijne weldadigheid schade hebben zou. Is het zaad, dat de landman in den akker strooit voor hem verloren? In de schatting van het onwetende kind, dat van 's mans doen niets begrijpt, ja; dat zaad toch vergaat in de aarde, men kan het niet terug vinden, en het keert nimmer in de hand des landmans weder. Maar de zaaier zelf weet beter. Bij het zaaien denkt hij aan het oogsten; dat zaad zal in den moederschoot des aardrijks uit zijn dood herryzen, en zich vermenigvuldigen dertigvoud, of zestigvoud, ja misschien wel honderdvoud. En daarom strooit hij zijn zaad met kwistige hand in zijn akker; men kan zien, dat het zaad hem niet van het hart wordt gescheurd, hoewel hij tot

zijn zaaisel het beste van zijne tarwe heeft uitgelezen. Wel zaait hij met verstand; want hij werpt zijn zaad niet doelloos in het veld weg, maar al strooit hij niet meer uit dan noodig is, toch ook niet minder, en zelfs laat hij er te veel dan te weinig vallen. Hij weet niet te vergeefs, dat wie spaarzaamlijk zaait, ook spaarzaamlijk maaien zal.

Zou dan de gave, den broeder geschonken, verloren zijn? Al had God ons niet gezegd, dat de blijmoedige gever zijn loon geenszins verliezen zal, zouden wij het toch mogen gelooven. Want de gang der dingen op het gebied des natuurlijken levens is als een spiegelbeeld van de heilige orde binnen de grens der zedelijke wereld; de vrucht van het gezaaide zaad wijst op de vrucht van de werken der barmhartigheid. Maar God heeft het ons bovendien met zoovele woorden gezegd, om de zwakheid onzes geloofs tegemoet te komen. Alle gave werpt voor den gever hare winste af. Zij doet dit reeds in deze tegenwoordige eeuw. De zegende ziel zal vet gemaakt worden, Spr. 11 : 25; en onthoudt God, om heilige redenen, den gever het aardse loon, dan stelt Hij zijn nageslacht er toch tot erfgenaam van. Vooral loont God de barmhartigheid in de toekomstige eeuw. Niet in deze eeuw, maar in de toekomstige, valt de eigenlijke oogsttijd. Daarom beveelt Paulus Timotheüs, om de rijken te vermanen om weldadig te zijn, rijk te worden in goede werken en gaarne mede te deelen. In dien weg leggen zij zich een goed fundament voor de toekomst, 1 Tim. 6 : 18, 19. Want door er een offer van te maken, verplaatsen wij onzen aardischen schat naar eene plaats, waar de dief niet steelt en de roest niet verteert, te weten naar den hemel, en zetten wij het vergankelijke om in wat overgankelijk is, in het loon, dat God, naar zijne genade, alsdan geven zal. Is de rijke verstandig, dan tracht hij nog na zijn dood rijk te blijven, rijk in de goede en, die waarde hebben in de wereld, die op deze volgt. Als hij trouwens een waar Christen is, zal dit streven hem niet vreemd zijn. Een Christen toch onderscheidt zich van een wereldling hierin, dat hij niet zoo spoedig tevreden is als deze; niet kan hem bevredigen, wat niet eeuwig is, en daarom is hij steeds bezig, om zijnen schat door de liefde van het gebied des vergankelijken te verplaatsen naar het oord, waar nooit iets meer vergaat.

v. ANDEL.

Een troostwoord en aanzijning uit Gods Woord op den weg der zaligheid door Zijn HoogEdele S. J. P. Kruger.

HILVERSUM, 9 April 1901.

Geliefde Kind en Echtgenoot in Christus.

Ik kan niet nalaten u mede te deelen, dat het met mijn gezondheid nog goed gaat door des Heeren goedheid. Groeten van mij aan u met een heiligen kus — ook aan al de Kinderen en Vrienden. Ik verneem, dat Alida nog, voor wat haar persoonlijk betreft, bekommernis heeft naar de ziel. Ik wil haar wijzen op den Heere Jezus' eigen woorden, die Hij met zijn mond heeft gesproken: „Het Woord is God, het Woord is bij God en het Woord is vleesch geworden,“ en die woonde onder ons. Wanneer zij, en u allen, het Woord leest, stel u dan voor den geest, dat de Heere Jezus direkt uit zijnen mond tot u spreekt. In Mattheüs V zegt Hij: Zalig zijn de armen van geest, d. w. z.: die de zwakheid van zijnen geest gevoelt en dat hij daardoor de zaligheid niet kan verdienen. Zalig zijn diegenen, die treuren om hunne zonden. Zalig zijn die, die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden, d. w. z.: naar de gerechtigheid van Christus' verlossings-werk. Indien gij gevoelt, dat gij uwe zwakheid kent, dat gij treurt om uwe zonden en hongerig en dorstig zijt naar de gerechtigheid van Jezus Christus, stel uw geloof dan vast, dat de Heer u zalig spreekt, dan verkeer ik u op grond van Gods woord — uit Christus' eigen woorden, dat gij een Kind Gods zijt en wedergeboren in de eeuwige zaligheid, omdat 't Christus' eigen woorden zijn, en twijfel niet aan het Woord des Heeren, want dan overwint het geloof. Gij zult misschien zeggen „De zondige gedachten blijven nog in mij.“ Maar hoort nu, wat Paulus zegt in Romeinen 7 van vers 15 tot 't einde toe. Paulus klaagt daarover en zegt zelf „Maar ik heb een vermaak in de wet Gods naar het inwendige des menschen, d. w. z.: — naar mijn zielsbegeerte — doch ik zie een andere wet in mijn leden, die strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en die mij gevangen neemt onder de wet der zonde die in mijn leden is.“ — Ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods? — d. w. z. — hij klaagt over zijn natuurstaat. O zo lang hij in dit lichaam woont, kan hij niet daarvan ontslagen

